

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím:

Forrás:

G. Szabó László
Statisztikai gyűj-
teményről...

Magyar Hírlap

1969. II. 26.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

Hely

Idő

Személy

Helyszám

027.41

"1969"

244

6 1969. FEBRUÁR 26, SZERDA

TUDOMÁNY

Statisztikai gyűjteményből — százezrek könyvtára

Disszertáció a Szabó Ervin Könyvtár történetéről

Ötven éve lesz március 29-én, hogy a fővárosi könyvtárat néhány hónappal azelőtt elhunyt igazgatójáról, Szabó Ervinről nevezte el a Tanácsköztársaság kormányzótanácsa. Ma, tudvalevőleg, hazánk egyik legnagyobb kölcsönkönyvtára. Csaknem 120 körzeti és fiókkönyvtára Budapest egész területét behálózza, olvasnivalót, műveltséget juttat a legtávolabbi peremkerületbe is.

Az intézmény történetét mintegy fél-ezer oldalas tanulmányban dolgozta fel dr. Remete László, a könyvtár tudományos főmunkatársa. A könyv alakban is már megjelent művet — mint kandidátusi értekezést — ma, szerdán délelőtt 10 órakor vitatják meg az MTA tudományos minősítő bizottságának rendezésében.

Szerzője különösen nagy teret szentel a külföld által már a maga korában is elismert magyar marxista teoretikus szerepének a könyvtár fejlesztésében s az intézmény jelentőségének a fél évszázad előtti eseményekben. Erről beszélgettünk a disszertációja megvédésére készülő kandidátusjelölttel.

— Szabó Ervin 1904. május 1-től került a fővárosi könyvtárba, amely addig keveseket érdeklő, száraz közigazgatási és statisztikai gyűjtemény volt — mondotta. — Ő tette 14 év alatt a korabeli munkásmozgalom és a forradalmi értelmiség, így a Galilei-kör szellemi bázisává, ugyanakkor a korabeli világsvírvonalat megütő modern, komplex könyvtárrá. Kevesen tudják például, hogy ő vezette be a ma már természetesen tartott fiókos munkásgusrendszert, s ő alkalmazott nálunk először női könyvtárost — Pikler Blankát. Ez akkor hallatlan újdonságnak számított...

— Nem próbálták elképzeléseiben akadályozni?

— Rengeteg dühödt ellenfele volt —

például Bangha páter —, de ő ügyesen felhasználta a liberális Bárczy István polgármesterségét céljai elérésére. Hatalmas külföldi anyag beszerzésével hazánk legnagyobb társadalomtudományi könyvgyűjteményévé fejlesztette az intézményt, s végrendeletileg saját ötezer kötetes gyűjteményét is rá hagyta. Így vannak ma is a könyvtár birtokában olyan ritkaságok, mint a XVIII. és XIX. századi utópista szocialisták művei, Fourier-é például, saját kezű bejegyzéseivel, Marx—Engels A szent család című művének 1845-ös első, és ugyancsak A tőke első kiadása, Marx bejegyzéseivel, nem is szólva Bakunyn Lassalle, Kropotkin, Proudhon és mások könyvritkaság számba menő kötetéről. S e gyűjtemünkával párhuzamosan építette ki Szabó Ervin a könyvtár közművelődési hálózatát.

— Kik lettek utódai 1919-ben?

— Legjobb tanítványai közül Dienes Lászlót, és a ma is élő Köhalmi Bélát a magyar könyvtárügy irányításával bízták meg, a könyvtár igazgatójává pedig a polgári radikális Braun Róbertet, a későbbi mártír Éva édesapját nevezték ki. Szabó Ervin ekkor már példakép volt; a sorra létesített modern típusú könyvtárakat Szolnokon, Pápán és másutt is róla nevezték el. A 133 nap alatt a fővárosban is két új körzeti könyvtárat rendeztek be: a mai 6-os számút, amely akkor a Corvin téren nyílt meg, s a XIII. kerületi Vág utcát, a mai 7-est. Horthyéktól negyedszázad alatt összesen ötnek megnyitása telt ki. Megjegyzem egyébként, munkám csak 1945-ig terjed, de betekintést ad a következő évtized fejlődésébe is.

Ösztönzés is lehet a ma megvitásra kerülő munka a könyvtártudomány szakemberei számára: többi nagy könyvtárunk története még megírásra vár.

G. Szabó László